

IV

*(Informacje)*INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

Strategia UE w dziedzinie narkotyków na lata 2021–2025

(2021/C 102 I/01)

WPROWADZENIE – Cel, podstawy i podejście

1. Strategia UE w dziedzinie narkotyków na lata 2021–2025 (zwana dalej „strategią”) określa nadrzędne ramy polityczne i priorytety polityki Unii Europejskiej w dziedzinie narkotyków na lata 2021–2025. Ramy, cel nadrzędny i cele szczegółowe niniejszej strategii posłużą za podstawę planu działania UE w zakresie środków odurzających na lata 2021–2025.
2. Strategia ma na celu ochronę i podniesienie poziomu dobrostanu społeczeństw i jednostek, ochronę i promowanie zdrowia publicznego, zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i dobrostanu publicznego oraz zwiększenie kompetencji zdrowotnych. W strategii przyjęto oparte na dowodach, zintegrowane, zrównoważone i multidyscyplinarne podejście do zjawiska narkotyków na szczeblu krajowym, unijnym i międzynarodowym. Do strategii włączono także perspektywę równości płci i równości w dziedzinie zdrowia.
3. Do 2025 r. priorytety i działania w zakresie nielegalnych narkotyków koordynowane za pomocą strategii powinny wywrzeć ogólny wpływ na kluczowe aspekty unijnej sytuacji w obszarze narkotyków. Spójne, efektywne i skuteczne wprowadzanie w życie środków powinno zapewnić wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego, stabilności społecznej i bezpieczeństwa oraz przyczynić się do zwiększenia świadomości. Należy minimalizować wszelkie potencjalne niezamierzone negatywne skutki związane z realizacją tych działań oraz promować prawa człowieka i zrównoważony rozwój.
4. Strategia opiera się przede wszystkim na podstawowych zasadach prawa UE i pod każdym względem jest zgodna z wartościami leżącymi u podstaw UE, takich jak szacunek dla godności ludzkiej, wolność, demokracja, równość, solidarność, praworządność i prawa człowieka. Strategia bazuje również na prawie międzynarodowym, stosownych konwencjach Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) ⁽¹⁾, które stanowią międzynarodowe ramy prawne służące zajęciu się zjawiskiem nielegalnych narkotyków, a także na Powszechnej deklaracji praw człowieka. Strategia uwzględnia decyzje polityczne na szczeblu wielostronnym i przyczynia się do przyspieszenia ich wdrażania. Przede wszystkim UE zdecydowanie popiera dokument końcowy z sesji nadzwyczajnej Zgromadzenia Ogólnego ONZ w 2016 r. w sprawie światowego problemu narkotykowego zatytułowany „Nasze wspólne zobowiązanie na rzecz skutecznego rozwiązania i zwalczania światowego problemu narkotykowego”; to najbardziej wszechstronny dokument strategiczny w tym zakresie. UE popiera również deklarację ministerialną z 2019 r. w sprawie wzmocnienia naszych działań na szczeblu krajowym, regionalnym i międzynarodowym w celu przyspieszenia realizacji naszych wspólnych zobowiązań na rzecz rozwiązania i zwalczania światowego problemu narkotykowego, mające zastosowanie cele Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, wspólne stanowisko systemu ONZ wspierające wdrażanie międzynarodowej polityki w zakresie zwalczania narkotyków poprzez skuteczną współpracę międzyagencyjną oraz międzynarodowe wytyczne w sprawie praw człowieka i polityki w dziedzinie narkotyków. Strategię opracowano na podstawie zasad

⁽¹⁾ Jednolita Konwencja o środkach odurzających z 1961 r. zmieniona protokołem z 1972 r., Konwencja o substancjach psychotropowych z 1971 r. oraz Konwencja Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi z 1988 r.

zawartych w traktacie z Lizbony i przy uwzględnieniu odpowiednich kompetencji UE i poszczególnych państw członkowskich. Należyta uwagę zwrócono na pomocniczość i proporcjonalność, ponieważ strategia zakłada nadanie większego znaczenia strategiom krajowym przy poszanowaniu krajowych potrzeb i ustawodawstwa. Strategia powinna być wdrażana zgodnie z tymi zasadami i kompetencjami. Ponadto strategia w pełni przestrzega Europejskiej konwencji praw człowieka i Karty praw podstawowych UE i opiera się na prawie człowieka do zdrowia przysługującym każdemu bez względu na, przykładowo, wiek czy płeć. Wszystkie kobiety, wszyscy mężczyźni i wszystkie dzieci, w tym osoby z zaburzeniami związanymi z używaniem narkotyków, mają prawo do najwyższego osiągalnego poziomu zdrowia fizycznego i psychicznego, w tym wolności od przemocy.

5. Polityka w dziedzinie narkotyków ma charakter przekrojowy. Jest to również kwestia o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, która wymaga podjęcia działań w kontekście globalnym przez wiele zainteresowanych stron. W strategii przedstawiono wspólne i oparte na dowodach ramy mające stanowić odpowiedź w spójny sposób na zjawisko narkotyków wewnątrz UE i poza nią. Strategia wspiera i uzupełnia polityki krajowe, stanowi ramy skoordynowanych i wspólnych działań oraz tworzy podstawę i ramy polityczne dla zewnętrznej współpracy UE w tej dziedzinie. Tym samym zapewni, by zasoby zainwestowane w ten obszar były wykorzystywane skutecznie i efektywnie.
6. Strategia opiera się na cennym wkładzie komunikatu Komisji „Agenda i plan działania UE w zakresie środków odurzających na lata 2021–2025”⁽²⁾, na wnioskach wyciągniętych z realizacji poprzednich strategii i planów działania UE w dziedzinie narkotyków, w tym na ustaleniach z zewnętrznej oceny⁽³⁾, oraz korzysta z osiągnięć Unii w tej dziedzinie. Uwzględnia również strategię UE w zakresie unii bezpieczeństwa na lata 2020–2025, strategiczny plan w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa żywności na lata 2016–2020 oraz inne istotne zmiany kierunków polityki i działania na szczeblu unijnym i międzynarodowym w dziedzinie narkotyków. Ponadto strategia opiera się na bieżącej ocenie obecnej sytuacji w zakresie narkotyków, w szczególności na ocenie dokonanej przez Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA) oraz Europol. Uwzględniono w niej także informacje dostarczane przez społeczeństwo obywatelskie.
7. Strategia odnosi się do istniejących i zmieniających się wyzwań oraz uwzględnia zmieniające się podejścia oparte na dowodach. Ponadto, biorąc pod uwagę dynamiczny i złożony charakter zjawiska narkotyków, uwidoczniony ponownie podczas pandemii COVID-19, w strategii przyjęto podejście zorientowane na przyszłość w celu przewidywania zmian. Włączone zostało prognozowanie strategiczne z zamiarem zwiększenia gotowości UE i zapewnienia skutecznego reagowania na przyszłe wyzwania.
8. Strategia jest ustrukturyzowana wokół trzech obszarów politycznych, z których każdy przyczyni się do realizacji jej celu: (I.) ograniczenie podaży narkotyków: zwiększenie bezpieczeństwa, (II.) ograniczenie popytu na narkotyki: profilaktyka, leczenie i usługi związane z opieką, i (III.) zajęcie się szkodami związanymi z używaniem narkotyków; oraz trzech tematów przekrojowych wspierających obszary polityczne: (IV.) współpraca międzynarodowa, (V.) badania naukowe, innowacje i prognozy; i (VI.) koordynacja, zarządzanie i wdrażanie. Łącznie strategia obejmuje 11 priorytetów strategicznych.

I. OGRANICZANIE PODAŻY NARKOTYKÓW: ZWIĘKSZANIE BEZPIECZEŃSTWA

Ograniczanie podaży narkotyków obejmuje zapobieganie przestępczości związanej z narkotykami, zwłaszcza przestępczości zorganizowanej, zniechęcanie do niej oraz jej dezorganizację, dzięki współpracy organów wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania, danym wywiadowczym, zakazom, konfiskacie mienia pochodzącego z działalności przestępczej, dochodzeniom i zarządzaniu granicami.

W obszarze ograniczania podaży narkotyków celem strategii jest reagowanie – za pomocą podejścia opartego na dowodach – na pełny wyzwań rozwój europejskich rynków narkotykowych, charakteryzujących się dużą dostępnością różnego rodzaju narkotyków, coraz większymi konfiskatami, rosnącym użyciem przemocy i ogromnymi zyskami. W związku z tym celem strategii jest przyczynianie się do rozbijania tradycyjnych i internetowych rynków nielegalnych narkotyków, do likwidacji zorganizowanych grup przestępczych zaangażowanych w produkcję narkotyków i handel nimi, do efektywnego korzystania z systemu sądownictwa karnego, skutecznego egzekwowania prawa w oparciu o dane wywiadowcze, zmniejszenia poziomu przemocy związanej z rynkami nielegalnych narkotyków i do intensywniejszej wymiany danych wywiadowczych, która zapewni wspólne podejście ze strony wszystkich odpowiedzialnych zainteresowanych stron.

Priorytet strategiczny nr 1: Rozbijanie i likwidacja związanych z narkotykami zorganizowanych grup przestępczych wysokiego ryzyka działających w państwach członkowskich UE, pochodzących z tych państw lub prowadzących działania ukierunkowane na te państwa; podjęcie kwestii powiązań z innymi zagrożeniami dla bezpieczeństwa oraz usprawnienie zapobiegania przestępczości

⁽²⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Agenda i plan działania UE w zakresie środków odurzających na lata 2021–2025”.

⁽³⁾ Dokument roboczy służb Komisji: Ocena strategii antynarkotykowej UE na lata 2013–2020 i planu działania UE w zakresie środków odurzających na lata 2017–2020, lipiec 2020 r., SWD(2020) 150.

Obszary priorytetowe wymagające podjęcia działań:

- 1.1. Ukierunkowanie działań na zorganizowane grupy przestępcze wysokiego ryzyka działające w całej UE i na transgranicznych rynkach narkotyków; ustalanie priorytetów w synergii z cyklem polityki UE dotyczącej poważnej i zorganizowanej przestępczości międzynarodowej (EMPACT) ⁽⁴⁾; zakłócanie modeli działalności przestępczej, zwłaszcza tych, które sprzyjają współpracy między różnymi zorganizowanymi grupami przestępczymi; oraz zajęcie się powiązaniem z innymi zagrożeniami dla bezpieczeństwa.
- 1.2. Identyfikacja, śledzenie, zabezpieczanie i konfiskata wpływów i narzędzi zorganizowanych grup przestępczych działających na rynkach nielegalnych narkotyków.
- 1.3. Zapobieganie przestępczości związanej z narkotykami ze szczególnym naciskiem na potrzebę zwalczania przemocy, ograniczenia korupcji i przeciwdziałania wykorzystywaniu słabszych grup poprzez zajęcie się przyczynami prowadzącymi do zaangażowania tych grup na rynkach nielegalnych narkotyków.

Określono następujące priorytety:

- 1.1. Należy rozbijać zorganizowane grupy przestępcze wysokiego ryzyka związane z narkotykami. Priorytetowym celem na poziomie UE powinny być zarówno działania prowadzone na dużą skalę pod względem ilości narkotyków lub zysków, jak i działania prowadzone na mniejszą skalę, ale szczególnie szkodliwe ze względu na charakter danych narkotyków, takich jak nowe substancje psychoaktywne, syntetyczne opioidy, heroina, kokaina i metamfetamina. Aby zapewnić skuteczność i podejście oparte na dowodach, cel ten powinien być traktowany priorytetowo w synergii z cyklem polityki unijnej dotyczącej poważnej i zorganizowanej przestępczości międzynarodowej (EMPACT), w ramach którego identyfikacja i priorytetyzacja zagrożeń oraz zajmowanie się nimi odbywają się zgodnie z podejściem opartym na dowodach. Ponadto priorytetem powinny być zarówno cele wyższego, jak i średniego szczebla, ważne dla utrzymania ciągłości operacyjnej zorganizowanych grup przestępczych, co pozwoliłoby zakłócić ich strukturę dowodzenia. Działania należy ukierunkować na wszystkie podmioty w łańcuchu, które mają wystarczające doświadczenie, aby zapewnić ciągłość działań przestępczych. Należy zająć się powiązaniem przestępczości związanej z narkotykami z innymi formami poważnej przestępczości.
- 1.2. Należy skoncentrować się na identyfikacji, śledzeniu, zamrażaniu i konfiskacie ogromnego mienia uzyskanego z nielegalnego handlu narkotykami i związanych z nim przestępstw, aby wyeliminować zdolność zorganizowanych grup przestępczych do udziału w przestępstwach w przyszłości i do przenikania do legalnej gospodarki. Aby skutecznie zwalczać nielegalny handel narkotykami, musimy zapewnić, by nielegalne zyski nie trafiały z powrotem do łańcucha dostaw nielegalnych narkotyków i nie sprzyjały zachowaniom przestępczym, takim jak korupcja i przemoc, lub innym formom poważnej i zorganizowanej przestępczości, takim jak handel ludźmi, a nawet terroryzm. Ponadto należy również rozważyć środki mające na celu ograniczenie przestępczego wykorzystywania narzędzi ułatwiających nielegalny handel narkotykami, takich jak sprzęt w laboratoriach narkotykowych używany do produkcji nielegalnych narkotyków, broń palna, sfałszowane dokumenty i technologia szyfrowania. Co więcej, zajęte i skonfiskowane narzędzia oraz dochody z przestępstw związanych z narkotykami mogłyby zostać wykorzystane do wsparcia środków mających na celu zmniejszenie podaży narkotyków i popytu na nie w zakresie, w jakim jest to dozwolone na mocy prawa krajowego.
- 1.3. Ważne jest uznanie wpływu przestępstw związanych z narkotykami, zwłaszcza na społeczności, i przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez te przestępstwa, takim jak przemoc i zastraszanie oraz korupcja, pranie pieniędzy i związany z nimi negatywny wpływ na legalną gospodarkę. Konieczne jest również, by dzięki przyjęciu multidyscyplinarnego podejścia do przyczyn prowadzących do ich zaangażowania na rynkach nielegalnych narkotyków przeciwdziałać wykorzystywaniu przez zorganizowane grupy przestępcze słabszych grup, w tym dzieci i ludzi młodych oraz osób mających problemy narkotykowe. Zwalczanie tych zagrożeń i zapobieganie im oraz promowanie zrównoważonego rozwoju jest sporym wyzwaniem, które wymaga skoordynowanego działania na szczeblu UE i w wielu sektorach.

Priorytet strategiczny nr 2: Zwiększenie wykrywalności nielegalnego hurtowego handlu narkotykami i prekursorami narkotyków w unijnych miejscach wprowadzenia i wyprowadzenia

Obszary priorytetowe wymagające podjęcia działań:

- 2.1. Zwalczanie przemytu narkotyków i prekursorów narkotyków do i z UE z wykorzystaniem ustalonych legalnych kanałów handlowych.
- 2.2. Zwiększenie monitorowania przejść granicznych, które nie są częścią ustalonych kanałów handlowych, aby skuteczniej zapobiegać nielegalnemu lub niezgłoszonemu przekraczaniu granic zewnętrznych UE.

Określono następujące priorytety:

- 2.1. Główne znane porty, porty lotnicze i lądowe miejsca wprowadzenia i wyprowadzenia w UE wykorzystywane jako węzły hurtowego handlu narkotykami i prekursorami narkotyków powinny zostać umieszczone w wykazie działań o wysokim priorytecie ukierunkowanych na nielegalny handel narkotykami. Działania powinny obejmować usprawnioną analizę ryzyka celnego związanego z kontenerami i ładunkami, profilowanie, wymianę danych wywiadowczych

⁽⁴⁾ <https://www.europol.europa.eu/empact>.

i skuteczną współpracę między właściwymi agencjami UE w ramach ich odpowiednich mandatów i organami ścigania, agencjami celnymi i kontroli granicznej w państwach członkowskich oraz odpowiednimi agencjami krajów partnerskich, a także w obrębie tych agencji i organów. Usprawnienie wymiany informacji i ściślejsza współpraca między organami celnymi i organami policji zostały uznane za kluczowe w walce z przemytem narkotyków. Należy również zwrócić uwagę na dalsze rozwijanie i rozszerzanie środków antykorupcyjnych w odniesieniu do tych węzłów oraz na wykrywanie wszelkich przypadków geograficznego przemieszczenia wynikających ze skutecznych interwencji.

- 2.2. Istotne jest monitorowanie granic morskich, lądowych i powietrznych w celu zapobiegania nielegalnemu przekraczaniu granic w związku z handlem narkotykami. W tym zakresie należy wzmocnić działania na rzecz poprawy orientacji sytuacyjnej na wszystkich zewnętrznych granicach UE, w tym w ramach Fronteksu, we współpracy z państwami członkowskimi. Priorytetem powinny być granice powietrzne i morskie ze względu na ich nieodłączną podatność na zagrożenia, ograniczony monitoring oraz strategiczne znaczenie przestrzeni lotnictwa ogólnego⁽⁵⁾, jak również Oceanu Atlantyckiego i Morza Śródziemnego. W czasie pandemii COVID-19 transport morski nadal był stosunkowo niezakłócony, a zorganizowane grupy przestępcze zajmujące się hurtowym transportem narkotyków do Europy nadal miały możliwość prowadzenia handlu tą drogą.⁽⁶⁾ Należy wzmocnić i rozszerzyć działania, takie jak te prowadzone przez Morskie Centrum Analiz i Operacji ds. Zwalczania Narkotyków (MAOC-N), np. monitorowanie będących przedmiotem zainteresowania statków i samolotów przewożących nielegalne narkotyki na pełnym morzu i w przestrzeni powietrznej otaczającej granice morskie i przestrzeń powietrzną UE, o których wiadomo, że są wykorzystywane do nadużyć, w celu przechwycenia tych narkotyków przed dotarciem lub w momencie dotarcia do pierwszego portu wprowadzenia w UE. Przestrzeń lotnictwa ogólnego stwarza również zagrożenie dla bezpieczeństwa UE i jest w coraz większym stopniu używana przez handlarzy narkotyków, a jednocześnie pozostaje niedostatecznie monitorowana.

Priorytet strategiczny nr 3: Zwalczanie wykorzystywania kanałów logistycznych i cyfrowych do dystrybucji nielegalnych narkotyków w średnich i małych ilościach oraz zwiększenie, w ścisłej współpracy z sektorem prywatnym, liczby konfiskat nielegalnych substancji przemycanych tymi kanałami

Obszary priorytetowe wymagające podjęcia działań:

- 3.1. Zwalczanie cyfrowych rynków nielegalnych narkotyków.
- 3.2. Wymierzenie działań w handel narkotykami drogą pocztową i ekspresową.
- 3.3. Wzmocnienie metod monitorowania i prowadzenia dochodzeń w odniesieniu do ogólnounijnych kanałów kolejowych i rzecznych oraz przestrzeni lotnictwa ogólnego.

Określono następujące priorytety:

- 3.1. Należy skupić się na zwalczaniu rosnącej sprzedaży nielegalnych narkotyków, w tym nowych substancji psychoaktywnych, za pośrednictwem platform mediów społecznościowych, aplikacji oraz rynków internetowych/kryptorynków, a także korzystania z płatności internetowych (w tym kryptowalut) i szyfrowanej komunikacji cyfrowej. Należy w tym względzie zwiększyć zaangażowanie sektora prywatnego.
- 3.2. Należy zająć się problemem handlu narkotykami za pośrednictwem usług pocztowych i ekspresowych, zwracając przy tym uwagę na skutki pandemii COVID-19. W tym kontekście konieczne jest bardziej rygorystyczne monitorowanie – w ścisłej współpracy z podmiotami świadczącymi usługi pocztowe i ekspresowe – przesyłek zawierających nielegalne substancje. Można zbadać rolę nowych technologii i sztucznej inteligencji w poprawie kontroli i procedur, w tym oceny ryzyka związanego z przesyłkami pocztowymi⁽⁷⁾, z możliwością pełnego wdrożenia zaawansowanych danych elektronicznych dotyczących wszystkich przesyłek przychodzących z krajów pochodzenia (międzynarodowych i z UE).
- 3.3. Transgraniczne połączenia kolejowe i kanały rzeczne oraz przestrzeni lotnictwa ogólnego mogą być wykorzystywane jako ewentualne kanały nielegalnego handlu narkotykami i są obecnie niewystarczająco monitorowane przez organy ścigania. Potrzebna jest większa świadomość w celu wzmocnienia monitorowania i prowadzenia ukierunkowanych dochodzeń opartych na analizie ryzyka, obejmujących mniejsze porty morskie i rzeczne, małe lub lokalne lotniska i stacje kolejowe.

Priorytet strategiczny nr 4: Likwidacja produkcji nielegalnych narkotyków i zwalczanie nielegalnych upraw; zapobieganie nielegalnemu wykorzystywaniu prekursorów narkotyków do produkcji nielegalnych narkotyków oraz handlowi tymi prekursorami, a także zajęcie się szkodami dla środowiska

⁽⁵⁾ Lotnictwo obejmuje regularny przewóz lotniczy, w tym loty pasażerskie i towarowe na regularnych trasach, oraz lotnictwo ogólne, które obejmuje wszystkie inne handlowe i prywatne loty cywilne.

⁽⁶⁾ EMCDDA i Europol, *EU Drug Markets – Impact of COVID-19* („Rynki środków odurzających w UE – Wpływ COVID-19”), maj 2020 r.

⁽⁷⁾ Przesyłka pocztowa: opatrzona adresem przesyłka w ostatecznej formie, w której ma być przewieziona przez operatora świadczącego usługi pocztowe. Poza przesyłkami z korespondencją przesyłki takie obejmują także na przykład książki, katalogi, gazety, czasopisma i paczki pocztowe zawierające towar mający wartość handlową lub niemający takiej wartości.

Obszary priorytetowe wymagające podjęcia działań:

- 4.1. Zwalczanie nielegalnej produkcji narkotyków syntetycznych oraz zwalczanie nielegalnych upraw roślin wykorzystywanych do produkcji narkotyków.
- 4.2. Przeciwdziałanie nielegalnemu wykorzystywaniu prekursorów narkotyków i handlowi nimi oraz opracowywaniu substancji alternatywnych ⁽⁸⁾.
- 4.3. Zajęcie się przestępstwami przeciwko środowisku związanymi z produkcją nielegalnych narkotyków i handlem nimi.

Określono następujące priorytety:

- 4.1. Konieczne jest, aby organy ścigania podejmowały dalsze działania w celu wykrywania i likwidacji nielegalnych laboratoriów produkujących narkotyki syntetyczne, a także w celu powstrzymania wywozu nielegalnych narkotyków produkowanych w UE. Organy ścigania i inne właściwe organy powinny również wzmocnić środki służące zwalczaniu nielegalnych upraw roślin wykorzystywanych do produkcji narkotyków.
- 4.2. Na poziomie europejskim i międzynarodowym należy zająć się kwestiami związanymi z nielegalnym wykorzystywaniem prekursorów narkotyków i handlem nimi oraz opracowywaniem alternatywnych substancji chemicznych.
- 4.3. Należy zwalczać przestępstwa przeciwko środowisku związane z produkcją nielegalnych narkotyków i handlem nimi. Jak uznano również w EMPACT, jeżeli chodzi o szkody w środowisku, kluczowe znaczenie ma zajęcie się wpływem na środowisko, zagrożeniami dla zdrowia i kosztami związanymi z odpadami chemicznymi wytwarzanymi w wyniku produkcji nielegalnych narkotyków syntetycznych. W tym kontekście należy również rozważyć aspekty związane z postępowaniem ze skonfiskowanymi nielegalnymi narkotykami, prekursorami i innymi substancjami chemicznymi oraz sprzętem wykorzystywanymi do produkcji nielegalnych narkotyków oraz z niszczeniem tych substancji i sprzętu, a także z ekologicznym unieszkodliwianiem powstałych odpadów.

II. OGRANICZANIE POPYTU NA NARKOTYKI: PROFILAKTYKA, LECZENIE I USŁUGI ZWIĄZANE Z OPIEKĄ

Ograniczenie popytu na narkotyki obejmuje szereg równie ważnych i wzajemnie wzmacniających się środków, w tym profilaktykę (środowiskową, uniwersalną, selektywną i wskazującą), wczesne wykrywanie i interwencje, poradnictwo, leczenie, rehabilitację, reintegrację społeczną i wychodzenie z nałogu.

W obszarze ograniczania popytu na narkotyki celem strategii jest przyczynienie się do zdrowego i bezpiecznego rozwoju dzieci i młodych ludzi oraz zmniejszenie zjawiska używania nielegalnych narkotyków. Ma ona również na celu podwyższenie granicy wieku, w którym rozpoczynane jest używanie narkotyków, zapobieganie problemowemu używaniu narkotyków i jego ograniczenie, leczenie uzależnienia od narkotyków, zapewnianie wychodzenia z nałogu i reintegracji społecznej dzięki zintegrowanemu, multidyscyplinarnemu i opartemu na dowodach podejściu oraz promowaniu i gwarantowaniu spójności między politykami zdrowotnymi, społecznymi i dotyczącymi wymiaru sprawiedliwości.

Priorytet strategiczny nr 5: Zapobieganie używaniu narkotyków i podnoszenie świadomości na temat niepożądanych skutków narkotyków

Obszary priorytetowe wymagające podjęcia działań:

- 5.1. Zapewnianie, realizacja i w razie potrzeby zwiększenie dostępności opartych na dowodach środowiskowych i uniwersalnych interwencji oraz strategii profilaktycznych dla grup i środowisk docelowych, tak aby zwiększyć odporność i wzmocnić umiejętności życiowe i wybory dotyczące zdrowego życia.
- 5.2. Zapewnianie, realizacja i w razie potrzeby zwiększenie dostępności opartych na dowodach ukierunkowanych interwencji profilaktycznych skierowanych do młodych ludzi i innych słabszych grup.
- 5.3. Zapewnianie, realizacja i w razie potrzeby zwiększenie dostępności opartych na dowodach środków wczesnej interwencji.

⁽⁸⁾ Termin „substancje alternatywne” obejmuje szeroki zakres substancji, nazywanych różnie zarówno w oficjalnych, jak i nieoficjalnych raportach: „projektowany prekursor narkotyków”, „prekursor maskowany”, „preprekursor” lub „narkotyk maskowany” – EMCDDA, *Drug Precursor Development in the European Union* („Opracowywanie prekursorów narkotyków w Unii Europejskiej”), 2019, s. 2.

- 5.4. Rozpowszechnianie wśród decydentów i lekarzy najnowszych dowodów naukowych dotyczących profilaktyki oraz zapewnianie im szkoleń.
- 5.5. Zajęcie się kwestią prowadzenia pojazdów pod wpływem narkotyków.

Określono następujące priorytety:

- 5.1. Powszechne wdrażanie opartych na dowodach środowiskowych i uniwersalnych interwencji i strategii profilaktycznych, w tym tych budujących odporność, zwiększających kompetencje zdrowotne i promujących umiejętności życiowe i możliwości wyboru zdrowego stylu życia, ma duże znaczenie dla osiągnięcia przez wszystkich ludzi zdrowia, dobrobytu i dobrostanu. Ponadto należy także dalej realizować, w razie potrzeby, oparte na dowodach programy skierowane do rodzin.
- 5.2. Oparte na dowodach środki powinny być dostępne i wdrażane w celu wspierania osób, które znajdują się w szczególnie niekorzystnej sytuacji z wielu powodów i mogą być bardziej narażone na ryzyko związane z używaniem narkotyków, w tym z używaniem nowych substancji psychoaktywnych, i na rozwinięcie ryzykownych wzorców używania narkotyków. Skuteczna profilaktyka powinna być dostosowana do lokalnego kontekstu społecznego i do potrzeb docelowej populacji, opierać się na dowodach naukowych, a także być bezpieczna i skuteczna. Aby dotrzeć do młodych ludzi, należy w pełni korzystać z nowych i innowacyjnych cyfrowych kanałów komunikacji. Wdrażane środki powinny opierać się na dowodach i wspierać pozytywne relacje z rówieśnikami i osobami dorosłymi. Ważną grupą docelową działań profilaktycznych będą młodzi ludzie w różnych okolicznościach, między innymi w szkole, rodzinie, życiu nocnym, miejscach pracy, społeczności oraz internecie i mediach społecznościowych. Należy jednak także zwrócić szczególną uwagę na te grupy, które w europejskich, krajowych i lokalnych badaniach zostały określone jako szczególnie narażone na używanie narkotyków.
- 5.3. Zapewnienie i w razie potrzeby zwiększenie dostępności skutecznych środków zapobiegających rozwojowi poważnych zaburzeń związanych z używaniem narkotyków poprzez odpowiednio ukierunkowane wczesne interwencje skierowane do osób zagrożonych takim rozwojem, również przez ułatwienie współpracy wszystkich zainteresowanych stron, w tym rodziców i rodzin, osób pracujących w oświacie, usług wsparcia rodziny, sieci, usług młodzieżowych, związków studenckich, organizacji sportowych i sieci osób używających narkotyków. Aby lepiej identyfikować problemowe używanie i zaproponować krótkie wczesne interwencje, konieczne jest korzystanie w większym stopniu z pomocy pracowników podstawowej opieki zdrowotnej.
- 5.4. Najnowsze dowody naukowe zebrano w europejskich standardach jakości w profilaktyce uzależnień od narkotyków (EDPQS), międzynarodowych normach UNODC/WHO w zakresie profilaktyki używania narkotyków oraz w europejskim programie profilaktycznym (EUPC). Ważne jest, aby wśród decydentów, liderów opinii i lekarzy rozpowszechniać te narzędzia i opowiadać się za opartą na dowodach profilaktyką i szkoleniami oraz aby przeznaczać na takie środki wystarczające finansowanie.
- 5.5. Należy skupić się na zapobieganiu prowadzeniu pojazdów pod wpływem narkotyków i wypadkom powodowanym przez osoby pod wpływem narkotyków. W szczególności konieczne jest podnoszenie świadomości w celu zwrócenia uwagi na zagrożenia związane z prowadzeniem pojazdów pod wpływem narkotyków. Obszar ten wymaga dalszych badań i rozwoju w celu określenia i oceny skutecznych reakcji politycznych i operacyjnych, w tym opracowania bardziej dostępnych metod testowania u uczestników ruchu drogowego w celu wykrywania narkotyków.

Priorytet strategiczny nr 6: Zapewnienie dostępności i wzmocnienie leczenia i usług opieki

Obszary priorytetowe wymagające podjęcia działań:

- 6.1. Zapewnienie dobrowolnego dostępu do usług leczenia i opieki, które działają w ścisłej koordynacji i współpracy z pozostałymi usługami w zakresie zdrowia i wsparcia społecznego.
- 6.2. Promowanie pracy w gronie osób w podobnej sytuacji.
- 6.3. Identyfikowanie i eliminowanie barier w dostępie do leczenia oraz zapewnienie i w razie potrzeby poszerzenie zakresu leczenia i usług opieki w oparciu o indywidualne potrzeby.
- 6.4. Zmniejszanie stygmatyzacji.
- 6.5. Powszechne wdrażanie leczenia i opieki uwzględniających szczególne potrzeby kobiet.
- 6.6. Wdrożenie modeli opieki, które są odpowiednie dla grup o specjalnych potrzebach w tym zakresie.
- 6.7. Zapewnianie i w razie potrzeby poprawa dostępu do substancji do celów medycznych i naukowych, ich dostępności i odpowiedniego wykorzystywania.

Określono następujące priorytety:

- 6.1. Zapewnienie dobrowolnego i niedyskryminacyjnego dostępu do szerokiego zakresu skutecznych usług opartych na dowodach, w tym poradnictwa zawodowego, leczenia psychospołecznego, behawioralnego i wspomaganego lekami, w tym ukierunkowanej na osobę opiatowej terapii podtrzymującej, rehabilitacji, reintegracji społecznej i programów

wsparcia wychodzenia z uzależnień. Usługi te muszą być dobrze skoordynowane i współdziałać z innymi usługami socjalnymi, zdrowotnymi, zatrudnieniowymi i młodzieżowymi, tak aby zapewniały pełną ciągłość opieki, oraz były możliwie najskuteczniejsze, a jednocześnie skoncentrowane na indywidualnych potrzebach i istniejących zaburzeniach współistniejących.

Szkolenia dla personelu należy opracowywać na podstawie środków opartych na dowodach. Należy wdrażać poradnictwo i oparte na dowodach leczenie odnoszące się do używania wielu narkotyków, a także uwzględniać szczególne potrzeby młodych ludzi, którzy używają narkotyków, i ich rodzin.

- 6.2. Działania popularyzatorskie prowadzone przez osoby w podobnej sytuacji i pracę w grupie osób w podobnej sytuacji należy uznać za jeden z głównych elementów planu opieki nad osobą używającą narkotyków, promującego autonomię, upodmiotowienie i uznającego wiedzę i doświadczenie rówieśników. Należy promować prace prowadzone przez osoby w podobnej sytuacji jako sposób wymiany informacji, zapewniania wsparcia i podnoszenia świadomości w zakresie istotnych informacji w społeczności osób używających narkotyków.
- 6.3. Należy zająć się barierami w dostępie do usług wsparcia i leczenia oraz zapewnić, aby opieka zdrowotna i usługi społeczne były wystarczająco dostępne, wystarczająco finansowane i dostosowane do potrzeb grup klientów oraz uwzględniały perspektywę płci. Może to również obejmować oferty w zakresie e-zdrowia, zwłaszcza w kontekście pandemii COVID-19. Bariery w dostępie powinny być również zmniejszone w odniesieniu do kluczowych cech grupy docelowej, takich jak czynniki demograficzne (np. wiek, płeć, wykształcenie, kontekst kulturowy), czynniki sytuacyjne (np. ubóstwo, sytuacja rodzinna, krąg społeczny, bezdomność, migracja, pozbawienie wolności) oraz czynniki osobiste (np. zdrowie fizyczne i psychiczne, niepełnosprawność, dobrostan psychiczny).
- 6.4. Należy zająć się kwestią stygmatyzacji związanej z używaniem narkotyków i z zaburzeniami wynikającymi z używania narkotyków, szczególnie z uwagi na fakt, że stygmatyzacja ta może mieć szkodliwe skutki dla zdrowia psychicznego i fizycznego osób używających narkotyków, a także może stanowić barierę w poszukiwaniu wsparcia. W tym względzie w opracowywaniu strategii politycznych należy szczególnie brać pod uwagę włączanie osób, które doświadczyły stygmatyzacji związanej z narkotykami.
- 6.5. Należy wprowadzić środki mające na celu lepsze zidentyfikowanie barier, na jakie natrafiają kobiety w dostępie do usług związanych z poradnictwem, leczeniem i rehabilitacją oraz korzystaniu z tych usług, a także usunięcie tych barier. Bariery te obejmują przemoc w rodzinie, traumę, stygmatyzację, kwestie zdrowia fizycznego i psychicznego, a także kwestie związane z ciążą i opieką nad dziećmi, z których wszystkie mogą być pogłębione przez czynniki demograficzne, społeczno-ekonomiczne, sytuacyjne i osobiste. Skuteczne świadczenie usług powinno być wyczułone na specyficzne potrzeby i doświadczenia życiowe kobiet z problemami związanymi z używaniem narkotyków oraz powinno uwzględniać fakt, że wzorce używania narkotyków i ich problemy mogą różnić się od takich wzorców i problemów u mężczyzn. Należy opracować możliwość świadczenia usług skierowanych wyłącznie do kobiet, a także usługi zapewniające opiekę nad towarzyszącymi im dziećmi oraz oferujące inne formy specjalistycznej opieki, takich jak bliskie partnerstwo praktyczne z podmiotami świadczącymi opiekę i służbami pracującymi z kobietami w trudnej sytuacji oraz ofiarami przemocy domowej.
- 6.6. Należy uznać zróżnicowanie widoczne wśród osób używających narkotyków i podjąć kroki mające na celu zapewnienie usług, które mogą uwzględniać to zróżnicowanie i odzwierciedlać potrzeby różnych grup w odniesieniu do problemowego używania narkotyków. Do szczególnych grup osób, które używają narkotyków i cierpią na zaburzenia związane z ich używaniem obejmujące potencjalnie bardziej złożone lub szczególne potrzeby w zakresie opieki, należą: dzieci i osoby młode, osoby starsze z wykazaniem w wywiadzie długoterminowym używaniem narkotyków i uzależnieniem od nich, osoby ze współistniejącymi problemami zdrowia psychicznego, osoby LGBTI, osoby używające wielu narkotyków, osoby używające narkotyków będące jednocześnie rodzicami, osoby z niepełnosprawnościami, mniejszości etniczne, migranci, uchodźcy, osoby ubiegające się o azyl, osoby świadczące usługi seksualne i zajmujące się prostytutką oraz osoby bezdomne. Efektywne zaangażowanie w pracę z tymi grupami wymaga także modeli opieki, które będą uznawały potrzebę tworzenia partnerstw pomiędzy świadczeniodawcami opieki zdrowotnej, opieki dla młodzieży i opieki społecznej oraz grupami pacjentów/opiekunów.
- 6.7. Brak dostępu do substancji kontrolowanych i ich dostępności do celów medycznych i naukowych jest przyczyną niepotrzebnego cierpienia ludzi i jest niezgodny z umowami międzynarodowymi i z zasadą poszanowania praw człowieka. Jednocześnie istnieje realne ryzyko nadużywania i nielegalnego wykorzystywania tych substancji. W związku z tym nadrzędne znaczenie ma odpowiednie stosowanie tych substancji. Należy promować i wdrażać zrównoważone podejście skupiające się zarówno na kwestiach systemowych, prawnych i finansowych, jak i na zapewnianiu działań w zakresie budowania zdolności i podnoszenia świadomości.

III. ZAJĘCIE SIĘ SZKODAMI ZWIĄZANymi Z UŻYCIEM NARKOTYKÓW

Używanie narkotyków może powodować szkody zdrowotne i społeczne dla użytkowników, ale także dla ich rodzin i szerszej społeczności. W związku z tym w niniejszym rozdziale skupiono się na środkach i politykach, które zapobiegają ewentualnym zagrożeniom i szkodom zdrowotnym i społecznym dla użytkowników, społeczeństwa i w warunkach więziennych lub ograniczają te zagrożenia i szkody. Przy wdrażaniu tych środków i polityk należy uwzględnić potrzeby krajowe i ustawodawstwo krajowe.

W porównaniu z ogółem społeczeństwa w przypadku więźniów istnieje większe prawdopodobieństwo używania narkotyków i jest też bardziej prawdopodobne, że mogą oni brać udział w ryzykownych formach używania narkotyków, jak np. przyjmowanie narkotyków drogą iniekcji. Nawet do 70 % europejskich więźniów używało nielegalnych narkotyków⁽⁹⁾. Problemy z narkotykami mogą się pogłębiać w warunkach więziennych ze względu na trudności w radzeniu sobie z więzieniem i na dostępność narkotyków, w tym nowych substancji psychoaktywnych. Jednocześnie pozbawienie wolności może stanowić okazję do leczenia i rehabilitacji.

Priorytet strategiczny nr 7: Działania w zakresie ograniczania ryzyka i redukcji szkód oraz inne środki mające na celu ochronę i wsparcie osób używających narkotyków

Obszary priorytetowe wymagające podjęcia działań:

- 7.1. Zmniejszenie występowania chorób zakaźnych związanych z narkotykami i zachorowalności na te choroby oraz ograniczenie innych negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych.
- 7.2. Zapobieganie przedawkowaniu i zgonom związanym z używaniem narkotyków.
- 7.3. Promowanie udziału społeczeństwa obywatelskiego i zapewnienie stabilnego finansowania.
- 7.4. Zapewnienie alternatyw dla sankcji karnych.

Określono następujące priorytety:

- 7.1. Należy utrzymać i w razie potrzeby poprawić dostępność, osiągalność i zakres objęcia usługami ograniczania ryzyka i redukcji szkód. Należy również wdrożyć szkolenia w zakresie środków opartych na dowodach. Usługi te powinny opierać się na minimalnych jakościowych standardach działań w UE w zakresie ograniczania popytu na narkotyki. Istnieje potrzeba dalszej profilaktyki i leczenia krwiopochodnych chorób zakaźnych, zwłaszcza HIV i wirusowego zapalenia wątroby typu C (HCV), oraz dotarcia do grup wysokiego ryzyka i objęcia ich usługami opieki i innymi usługami wsparcia. Programy wymiany igieł i strzykawek, połączone ze społecznymi i zdrowotnymi placówkami niskoprogramowymi, leczenie za pomocą agonistów receptorów opioidowych, interwencje w zakresie dostępnych dobrowolnych testów na obecność wirusów HIV i HCV oraz leczenia są wdrażane przez państwa członkowskie UE w celu zapobiegania zakażeniom krwiopochodnym wśród osób przyjmujących narkotyki drogą iniekcji. Ponadto państwa członkowskie zastosowały różne innowacyjne środki ograniczania ryzyka i redukcji szkód, aby dotrzeć do grup wysokiego ryzyka, np. ośrodki umożliwiające używanie narkotyków w warunkach kontrolowanych, w celu ograniczenia ryzyka i redukcji szkód oraz objęcia najsłabszych grup usługami opieki. Ponadto placówki niskoprogramowe, działania informacyjne i współpraca z osobami używającymi narkotyków i ich rodzinami mają również zasadnicze znaczenie dla zmniejszenia negatywnych zdrowotnych i społecznych skutków używania narkotyków.
- 7.2. W obecnie prowadzonych działaniach brakuje skutecznych środków zapobiegających przypadkom przedawkowania narkotyków. W związku z tym należy dalej badać i wdrażać stosowanie antagonisty opioidów, jakim jest nalokson, w tym programy polegające na domowej terapii naloksonem, w reagowaniu na przedawkowanie opioidów lub w interwencjach w przypadku przedawkowania. Ponadto potrzebne są dalsze dowody dotyczące ośrodków umożliwiających używanie narkotyków w warunkach kontrolowanych w celu zapobiegania zgonom związanym z narkotykami. W zapobieganiu śmiertelności związanej z narkotykami dużą rolę odgrywają usługi w zakresie problematyki narkotyków. Należy rozważyć nowe środki. Na przykład należy opracować i przetestować innowacyjne podejścia skierowane do osób, które używają stymulantów, i do młodych osób chodzących do klubów nocnych i na imprezy. Ponadto należy utrzymać wprowadzone w niektórych państwach członkowskich w wyniku pandemii COVID-19 skuteczne i pozytywnie oceniane innowacje w zakresie usług redukcji szkód. Dalszej poprawy wymaga w całej UE monitorowanie i zgłaszanie zgonów spowodowanych przedawkowaniem. Zgony spowodowane przedawkowaniem powinny być jednym z kluczowych wskaźników pomiaru postępów we wdrażaniu strategii.
- 7.3. Dla sukcesu w ograniczaniu ryzyka i szkód związanych z używaniem narkotyków kluczowe znaczenie mają promowanie i wspieranie aktywnego i znaczącego uczestnictwa oraz zaangażowania w opracowywanie i wdrażanie strategii społeczeństwa obywatelskiego w dziedzinie narkotyków, w tym organizacji pozarządowych, młodych ludzi, osób używających narkotyków, klientów usług w zakresie problematyki narkotyków, społeczności naukowej oraz innych ekspertów. Konieczne jest także zapewnienie na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym stosownego poziomu zasobów przeznaczonych na wszystkie usługi w zakresie problematyki narkotyków.
- 7.4. Mimo że wszystkie państwa członkowskie stosują co najmniej jeden środek alternatywny do sankcji karnych⁽¹⁰⁾ wobec przestępców używających narkotyków i osób zatrzymanych, oskarżonych lub skazanych z powodu przestępstw związanych z narkotykami lub osób, w których stwierdzono posiadanie narkotyków na użytek własny, należy przyspieszyć intensyfikowanie wysiłków i upowszechnianie wdrażania skutecznych środków⁽¹¹⁾. W tym względzie

⁽⁹⁾ EMCDDA, strona tematyczna poświęcona więzieniom, https://www.emcdda.europa.eu/topics/prison_en.

⁽¹⁰⁾ Termin „środki alternatywne do sankcji karnych” może, zgodnie z krajowym ustawodawstwem państw członkowskich, odnosić się również do środków alternatywnych, które są stosowane zamiast lub obok tradycyjnych środków karnych wobec przestępców używających narkotyków.

⁽¹¹⁾ Środki alternatywne do sankcji karnych określa się jako środki, które zawierają pewien element rehabilitacyjny lub nie stanowią interwencji (np. decyzja o niewniesieniu oskarżenia lub nieściganie), oraz środki stosowane zamiast więzienia lub innej formy sankcji (np.

konsumpcja narkotyków lub posiadanie narkotyków na użytek własny lub posiadanie niewielkich ich ilości nie stanowią przestępstwa w wielu państwach członkowskich lub też istnieje możliwość odstąpienia od nakładania sankcji karnych. W obszarze tym niezbędne są bardziej kompleksowe i dogłębne dane oraz wymiana najlepszych praktyk między państwami członkowskimi.

Priorytet strategiczny nr 8: Zajęcie się potrzebami zdrowotnymi i społecznymi osób, które używają narkotyków w warunkach więziennych i po zwolnieniu

Obszary priorytetowe wymagające podjęcia działań:

- 8.1. Zapewnienie równoważności i ciągłości świadczeń opieki zdrowotnej w więzieniach i przez służby probacyjne.
- 8.2. Wdrożenie w więzieniach opartych na dowodach środków zapobiegających używaniu narkotyków i ich skutkom zdrowotnym oraz ograniczających używanie narkotyków i ich skutki zdrowotne, w tym środków przeciwdziałających ryzyku zgonów związanych z narkotykami oraz przenoszenia wirusów krwiopochodnych.
- 8.3. Zapewnienie zapobiegania przedawkowaniom i usług polegających na kierowaniu na leczenie w celu zapewnienia ciągłości opieki w momencie zwolnienia.
- 8.4. Ograniczenie dostępności narkotyków w więzieniach.

Określono następujące priorytety:

- 8.1. W więzieniach dla mężczyzn i kobiet oraz po zwolnieniu należy oprócz reintegracji społecznej zapewniać leczenie uzależnień od narkotyków, w tym leczenie za pomocą agonistów receptorów opioidowych, rehabilitację i powrót do zdrowia dla przestępców używających narkotyków; należy także zapewnić przepisy na rzecz ograniczenia stygmatyzacji. Opracowanie modelu ciągłości opieki odpowiedniego dla każdego państwa członkowskiego oraz dla więzień i służby probacyjnej ma zasadnicze znaczenie dla umożliwienia więźniom dostępu do wsparcia w takim zakresie, jakiego potrzebują do osiągnięcia celów związanych z osobistą resocjalizacją w momencie pójścia do więzienia i podczas pobytu w nim. Podobnie po wyjściu więźniowie powinni być wspierani poprzez zapewnienie dostępu do usług zdrowotnych i społecznych, zatrudnienia, zakwaterowania i wsparcia na rzecz reintegracji społecznej. Podstawowe znaczenie ma zapewnienie ciągłego dostępu do opartych na dowodach usług w zakresie problematyki narkotyków równoważnych usługom świadczonym w społeczności.
- 8.2. Częścią kompleksowej strategii jest zapobieganie – za pomocą zarówno środków profilaktycznych opartych na dowodach, jak i środków ograniczania ryzyka i redukcji szkód, które to środki realizowane będą przez dobrze wyszkolony personel składający się z osób w podobnej sytuacji – używaniu narkotyków oraz przenoszeniu zakażeń krwiopochodnych w placówkach penitencjarnych. Należy rozważyć zapewnienie dostępu – w warunkach więziennych w taki sam sposób, jak ma to miejsce w społeczności – do testowania i leczenia zakażeń krwiopochodnych oraz do innych środków zmniejszających związane z używaniem narkotyków ryzyko dla zdrowia.
- 8.3. Po zwolnieniu można by udostępniać szkolenia uświadamiające w zakresie przedawkowania wraz z dystrybucją naloksonu do terapii domowej oraz, w miarę możliwości, w celu ograniczenia przypadków przedawkowań i zmniejszenia śmiertelności związanej z narkotykami.
- 8.4. Priorytetem powinno być przerywanie kanałów zapewniających podaż nielegalnych narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych w więzieniach. Podstawę skutecznej interwencji mogą stanowić lepsze wykorzystanie istniejących instrumentów, takich jak współpraca z agencjami organów ścigania, wymiana i przetwarzanie informacji, zwalczanie korupcji, wykorzystywanie danych wywiadowczych i testowanie na obecność narkotyków.

IV. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Priorytet strategiczny nr 9: Wzmocnienie współpracy międzynarodowej z państwami i regionami trzecimi, organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi i na szczeblu wielostronnym w celu realizacji podejścia i celów strategii, w tym w dziedzinie rozwoju. Zwiększenie roli UE jako globalnego pośrednika na rzecz polityki w dziedzinie narkotyków ukierunkowanej na ludzi i prawa człowieka

Ze względu na globalny charakter zjawiska narkotyków wewnętrzny i zewnętrzny wymiar polityki UE w dziedzinie narkotyków są w coraz większym stopniu ze sobą powiązane. W związku z tym do realizacji podejścia i celów strategii niezbędna jest współpraca międzynarodowa. Powinna ona odzwierciedlać zintegrowane, multidyscyplinarne, wyważone i oparte na dowodach podejście UE przedstawione w strategii. Przyczynia się ona także do przyspieszenia realizacji zobowiązań poczynionych przez UE na szczeblu międzynarodowym. Rozwojowi międzynarodowej polityki w dziedzinie narkotyków powinny przyświecać cele zrównoważonego rozwoju określone w Agendzie 2030.

wyroku w zawieszeniu z obowiązkiem leczenia uzależnienia od narkotyków). Zob. konkluzje Rady z marca 2018 r. w sprawie propagowania stosowania środków alternatywnych do sankcji karnych wobec przestępców używających środków odurzających (dok. 6931/18).

Stosunki zewnętrzne UE w dziedzinie narkotyków opierają się na zasadach współodpowiedzialności, wielostronności, promowaniu podejścia ukierunkowanego na rozwój, poszanowaniu praw człowieka i jego godności, praworządności oraz przestrzeganiu międzynarodowych konwencji w zakresie zwalczania narkotyków.

Należy zdecydowanie poprzeć przyspieszenie wdrażania dokumentu końcowego z sesji nadzwyczajnej Zgromadzenia Ogólnego ONZ w 2016 r. oraz Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030. Wspólne stanowisko systemu ONZ wspierające wdrażanie międzynarodowej polityki w dziedzinie zwalczania narkotyków poprzez skuteczną współpracę międzyagencyjną, a także międzynarodowe wytyczne w sprawie praw człowieka i polityki w dziedzinie narkotyków stanowią ważne wytyczne dla międzynarodowej polityki w dziedzinie narkotyków. Podobnie duże znaczenie dla UE ma stałe zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego i środowiska naukowego, ponieważ odgrywają one kluczową rolę w ocenie sytuacji w zakresie narkotyków na świecie i w radzeniu sobie z nią.

Ponadto należy zagwarantować włączenie strategii i jej celów w ogólne ramy polityki zagranicznej UE jako elementu kompleksowego podejścia, wykorzystującego w pełni oraz w sposób spójny i skoordynowany różnorodność strategii politycznych oraz instrumentów dyplomatycznych, politycznych i finansowych, którymi dysponuje UE. Wymaga to w szczególności powiązania międzynarodowej współpracy w dziedzinie narkotyków z całością stosunków politycznych i porozumień ramowych między UE a jej partnerami, zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym. W stosownych przypadkach i z myślą o pogłębieniu wiedzy w zakresie oceny zagrożeń należy w ramach istniejących polityk UE korzystać z form współpracy z instrumentami wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), takimi jak misje i operacje w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO). Wysoki Przedstawiciel wspierany przez Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) powinien ułatwiać ten proces.

Obszary priorytetowe wymagające podjęcia działań:

- 9.1. Dalsze kształtowanie międzynarodowych i wielostronnych programów dotyczących polityki w dziedzinie narkotyków.
- 9.2. Zapewnienie zrównoważonego poziomu dialogu i wymiany informacji na temat strategii, celów i odpowiednich inicjatyw z państwami lub regionami trzecimi.
- 9.3. Wspieranie współpracy międzynarodowej poprzez dalsze zaangażowanie właściwych agencji UE w ramach ich odpowiednich mandatów.
- 9.4. Kontynuacja dotychczasowych i ustanowienie nowych programów współpracy z państwami lub regionami trzecimi i innymi partnerami w oparciu o regularne ocen takich programów.
- 9.5. Zajęcie się wszystkimi aspektami politycznymi strategii we współpracy międzynarodowej, w tym w obszarach bezpieczeństwa i współpracy sądowej, a także aspektami zdrowia związanymi z narkotykami.
- 9.6. Wzmocnienie zaangażowania na rzecz polityki w dziedzinie narkotyków ukierunkowanej na rozwój oraz alternatywnych środków rozwoju.
- 9.7. Ochrona i promowanie przestrzegania międzynarodowych norm i obowiązków w zakresie praw człowieka w ramach globalnej polityki w dziedzinie narkotyków.

Określono następujące priorytety:

- 9.1. Należy kontynuować kształtowanie międzynarodowych i wielostronnych programów dotyczących polityki w dziedzinie narkotyków zgodnie z podejściem i celami strategii. Obejmuje to współpracę strategiczną z organizacjami międzynarodowymi, w szczególności z UNODC jako wiodącym podmiotem w ramach systemu ONZ zajmującym się rozwiązaniem i zwalczaniem światowego problemu narkotykowego, a także udział UE w procesach politycznych ONZ, w szczególności Komisji ds. Środków Odurzających (CND) jako głównego organu ONZ zajmującego się kształtowaniem polityki przede wszystkim w kwestiach zwalczania narkotyków, jak również w innych oenzetowskich forach skupiających się na zdrowiu, prawach człowieka i rozwoju.
- 9.2. Należy zapewnić zrównoważony poziom dialogu politycznego i wymiany informacji na temat strategii, celów i właściwych inicjatyw w drodze dialogów poświęconych kwestii narkotykowej z partnerami międzynarodowymi, zarówno na szczeblu regionalnym, jak i dwustronnym. Te formy dialogu są kluczowym elementem podejścia UE do współpracy międzynarodowej. Partnerów, z którymi należy kontynuować lub rozpocząć dialog na temat narkotyków, wskazuje się na podstawie ich znaczenia dla zajęcia się sytuacją w zakresie narkotyków na świecie oraz przy uwzględnieniu ogólnych stosunków UE z tymi partnerami. Te dialogi powinny uzupełniać inne struktury współpracy zewnętrznej i ich oddziaływanie oraz być z nimi spójne, a także powinny w odpowiednich przypadkach stanowić forum omawiania priorytetów w zakresie współpracy i postępów w projektach finansowanych przez UE.
- 9.3. Należy wspierać współpracę międzynarodową w dziedzinie narkotyków poprzez dalsze zaangażowanie agencji UE, zwłaszcza Europolu i EMCDDA w ramach ich odpowiednich mandatów, w synergii z pracami podmiotów międzynarodowych, oraz przez zapewnienie im odpowiednich zasobów potrzebnych do zwiększenia ich roli i wypełniania ich obowiązków zgodnie ze strategią.

- 9.4. Inicjatywy i programy współpracy mają kluczowe znaczenie dla dalszego wzmocnienia i wspierania wysiłków państw trzecich na rzecz zajęcia się problematyką narkotykową w sposób oparty na dowodach, zintegrowany, zrównoważony i multidyscyplinarny oraz w pełnej zgodności z międzynarodowymi zobowiązaniami w zakresie praw człowieka. Obejmują one programy mające na celu zajęcie się wyzwaniami w zakresie zdrowia publicznego, rozwoju, bezpieczeństwa i ochrony. Należy zagwarantować odpowiedni poziom finansowania i wiedzy fachowej (zapewnianych przez UE i jej państwa członkowskie), w tym przez wzmocnienie koordynacji, monitorowania i oceny wsparcia finansowego i technicznego.

Powinno to obejmować również wsparcie dla krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących oraz krajów objętych europejską polityką sąsiedztwa koncentrujące się na budowaniu zdolności w zakresie ograniczania zarówno podaży, jak i popytu, a także na opartych na dowodach, skutecznych i wyważonych strategiach w dziedzinie narkotyków, poprzez wzmocnioną współpracę obejmującą także wymianę najlepszych praktyk UE.

- 9.5. Współpraca międzynarodowa w dziedzinie narkotyków powinna obejmować cały szereg aspektów politycznych strategii, w tym powiązane ze sobą aspekty bezpieczeństwa, rozwoju i zdrowia związane z narkotykami.

Powinno to obejmować zapobieganie przestępczości związanej z narkotykami, egzekwowanie prawa i współpracę sądową, a także zajęcie się ewentualnymi powiązaniem z terroryzmem i innymi formami przestępczości transgranicznej, zgodnie z definicją zawartą w ramach prawnych ONZ. Zajęcie się kwestią produkcji narkotyków w krajach partnerskich, w pełnej zgodności z międzynarodowymi zobowiązaniami w zakresie praw człowieka, przyczynia się w znacznym stopniu do ograniczenia podaży i dostępności narkotyków na krajowym rynku UE. Promując i wspierając współpracę międzynarodową między wymiarami sprawiedliwości i organami ścigania, a także współpracę między ośrodkami obserwacyjnymi ds. narkotyków oraz budowanie zdolności odpowiednich organów, działania w ramach tego priorytetu powinny mieć stale na celu eliminowanie podstawowych przyczyn i głównych czynników napędzających przestępczość zorganizowaną oraz zwiększanie odporności społeczności lokalnych.

Powinno to obejmować również związane ze zdrowiem aspekty używania narkotyków, w szczególności wpływ, jaki działania służące ograniczeniu popytu i podaży mają na osoby używające narkotyków i na społeczeństwo. Wiąże się to z promowaniem profilaktyki, leczenia, ograniczania ryzyka i szkód oraz środków alternatywnych do sankcji karnych i reintegracji społecznej zgodnie z zobowiązaniami w zakresie praw człowieka. Ponadto należy promować zwiększenie dostępu do substancji kontrolowanych i ich dostępności do celów medycznych i naukowych.

- 9.6. Uprawa roślin wykorzystywanych do produkcji nielegalnych narkotyków w państwach trzecich, która może mieć wpływ na UE, w szczególności maku lekarskiego do produkcji heroiny i krasnodrzewu pospolitego do produkcji kokainy, a także konopi indyjskich, powinna być również uwzględniona w ramach odnowionego i stanowczego zaangażowania w alternatywne środki rozwojowe ⁽¹²⁾: zwalczanie głównych przyczyn leżących u podstaw gospodarki nielegalnych narkotyków za pomocą zintegrowanego podejścia łączącego działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, ograniczania ubóstwa, rozwoju społeczno-gospodarczego, promowania dostępu do ziemi i praw do niej, ochrony środowiska i środków dotyczących zmiany klimatu, promowania praworządności, bezpieczeństwa i dobrych rządów w ramach Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz w pełnej zgodności z międzynarodowymi zobowiązaniami w zakresie praw człowieka i zobowiązaniem do zapewnienia równości płci. Te wysiłki w zakresie współpracy na rzecz rozwoju powinny być zgodne z wytycznymi i standardami Komitetu Pomocy Rozwojowej (DAC) przy OECD.

Środki te powinny również być zgodne z zasadami bezwarunkowości, niedyskryminacji i odpowiedniego sekwencjonowania, natomiast powodzenie tych interwencji należy mierzyć za pomocą wskaźników społeczno-ekonomicznych, które obejmują nie tylko wskaźniki monitorowania upraw roślin wykorzystywanych do produkcji nielegalnych narkotyków przy zapewnieniu poczucia odpowiedzialności wśród docelowych społeczności.

Obejmuje to uznanie ukierunkowanych na rozwój interwencji z zakresu polityki w dziedzinie narkotyków za jeden z uprawnionych sposobów przeciwdziałania zjawiskom, takim jak handel narkotykami i miejskie rynki narkotyków w krajach rozwijających się.

- 9.7. Ochrona i propagowanie praw człowieka powinny być w pełni uwzględniane w działaniach zewnętrznych UE w dziedzinie narkotyków oraz w celach tych działań, w tym w ramach zaangażowania na szczeblu wielostronnym, w dialogach politycznych oraz we wdrażaniu i realizacji odpowiednich programów i projektów w dziedzinie narkotyków. Obejmuje to przestrzeganie zasady odpowiedniego, proporcjonalnego i skutecznego reagowania na przestępstwa związane z narkotykami, co podkreślono we wszystkich dokumentach ONZ dotyczących polityki w dziedzinie narkotyków. UE zdecydowanie i jednoznacznie sprzeciwia się stosowaniu kary śmierci, w każdym przypadku i niezależnie od okoliczności. Kara śmierci narusza niezbywalne prawo do życia i przeczy godności człowieka. Nie zniechęca ona do popełniania przestępstw, a sprawia, że wszelkie pomyłki sądowe są nieodwracalne. Stosowanie kary śmierci za

⁽¹²⁾ Zob. konkluzje Rady z listopada 2018 r. w sprawie rozwoju alternatywnego: „W kierunku nowej koncepcji rozwoju alternatywnego oraz związanych z nim, skoncentrowanych na rozwoju, interwencji z zakresu polityki antynarkotykowej – wkład we wdrażanie dokumentu końcowego UNGASS 2016 oraz oenztowskich celów zrównoważonego rozwoju” (dok. 14338/18).

przestępstwa związane z narkotykami narusza również art. 6 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych⁽¹³⁾. Prawa człowieka są powszechne, niezbywalne, niepodzielne, współzależne i wzajemnie powiązane również w kontekście polityki w dziedzinie narkotyków, a także w kontekście pomocy rozwojowej, opieki zdrowotnej i wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych⁽¹⁴⁾.

V. BADANIA NAUKOWE, INNOWACJE I PROGNOZY

Priorytet strategiczny nr 10: Budowanie synergii w celu zapewnienia UE i jej państwom członkowskim kompleksowej podstawy dowodowej w oparciu o badania naukowe oraz zdolności w zakresie prognoz niezbędnych do umożliwienia skutecznego, innowacyjnego i elastycznego podejścia do rosnącej złożoności zjawiska narkotyków oraz do zwiększenia naszej gotowości UE i jej państw członkowskich do reagowania na przyszłe wyzwania i kryzysy

Zakres przekrojowej dziedziny badań naukowych, innowacji i prognoz obejmuje zarówno aspekty zdrowia, jak i bezpieczeństwa związane ze zjawiskiem narkotyków oraz wskazuje na to, że są one nierozdzielnie związane. Jej celem jest przyczynienie się do lepszego zrozumienia wszystkich aspektów zjawiska narkotyków oraz tego, na co składają się skuteczne interwencje, aby zapewnić solidną bazę dowodową niezbędną do rozwoju polityki i praktyk. Zapewni to uzyskanie maksymalnej wartości z inwestycji w tym obszarze poprzez wspieranie synergii i efektywnej alokacji zasobów. Ponadto w uznaniu rosnącej dynamiki i złożoności zjawiska narkotyków wesprze ona ukierunkowane na przyszłość podejście, które umożliwia szybsze identyfikowanie nowych tendencji i rozwoju sytuacji, a także szybsze wdrażanie reakcji opartych na dowodach. Wymaga to rozwoju zdolności technologicznej niezbędnej do tego, aby UE i jej państwa członkowskie były lepiej przygotowane do przewidywania nowych wyzwań lub przyszłych kryzysów, które mogą mieć wpływ na sytuację w zakresie narkotyków, oraz do reagowania na te wyzwania i kryzysy.

Obszary priorytetowe wymagające podjęcia działań:

- 10.1. Wzmocnienie i poszerzenie zdolności badawczych oraz zachęcanie do szerszego dzielenia się wynikami i ich wykorzystywania.
- 10.2. Wspieranie innowacji, tak aby polityka i działania przeszły z trybu reaktywnego na tryb proaktywny.
- 10.3. Opracowanie prognoz strategicznych i podejścia zorientowanego na przyszłość.
- 10.4. Wzmacnianie koordynacji i synergii oraz wspieranie centralnej roli EMCDDA, Europolu i sieci krajowych punktów kontaktowych REITOX w dziedzinie badań naukowych, innowacji i prognoz.
- 10.5. Zapewnienie odpowiedniego finansowania na rzecz badań naukowych, innowacji i prognoz związanych z problematyką narkotykową.

Określono następujące priorytety:

- 10.1. Priorytetem powinno być wzmocnienie i poszerzenie zdolności w zakresie gromadzenia informacji, monitorowania, ocen, modelowania i analizy oraz zachęcanie do szerszego dzielenia się wynikami dotyczącymi różnych aspektów zjawiska narkotyków i reakcji, a także do wykorzystywania tych wyników. Powinno to uwzględniać wiedzę fachową społeczności naukowej i społeczeństwa obywatelskiego. W tym kontekście konieczne jest zapewnienie konsekwencji i spójności z podobnymi inicjatywami na szczeblu międzynarodowym, a także wydajności i efektywności pod względem kosztów oraz unikanie wszelkich zbędnych dodatkowych obciążeń administracyjnych, w szczególności związanych z gromadzeniem danych przez EMCDDA i UNODC.
- 10.2. Ważne jest wzmocnienie zdolności do reagowania na nowe wyzwania i pojawiające się zagrożenia w sposób proaktywny, a nie reaktywny poprzez innowacje oraz rozwój i stosowanie nowych metod i technologii, a także możliwości interwencji wynikających z cyfryzacji. W szczególności należy zintensyfikować wysiłki na rzecz opracowania, przyjęcia i stosowania podejść opartych na wczesnym ostrzeganiu, kryminalistyki i nowych technologii w celu lepszego monitorowania, modelowania i analizowania nowych wyzwań i pojawiających się zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa publicznego oraz reagowania na te wyzwania i zagrożenia. Istnieje potrzeba ulepszonych i skoordynowanego monitorowania i analizy zagrożeń związanych z cyfryzacją, w szczególności z dostępnością nielegalnych narkotyków za pośrednictwem platform mediów społecznościowych, aplikacji, rynków internetowych/kryptorynków, a także korzystania z płatności internetowych (w tym kryptowalut) i szyfrowanej komunikacji cyfrowej.
- 10.3. Istnieje potrzeba opracowania prognoz strategicznych i zorientowanego na przyszłość podejścia w celu zwiększenia gotowości do identyfikowania potencjalnych przyszłych wyzwań, co przyczyni się do budowania odporności instytucjonalnej i będzie stanowić wsparcie dla bardziej elastycznych reakcji. Powinno to obejmować badania naukowe służące lepszemu zrozumieniu powiązań między zjawiskiem narkotyków a innymi ważnymi kwestiami polityki, takimi jak przemoc, zdrowie, problemy społeczne i szkody w środowisku.

⁽¹³⁾ „W krajach, które nie zniosły kary śmierci, wyrok kary śmierci może zostać orzeczony wyłącznie za najpoważniejsze przestępstwa”, które są „umyślnymi przestępstwami mającymi śmiertelne lub inne niezwykle poważne skutki”. Rezolucja Rady Gospodarczej i Społecznej ONZ (ECOSOC) 1984/50 z dnia 25 maja 1984 r.

⁽¹⁴⁾ Międzynarodowe wytyczne w sprawie praw człowieka i polityki w dziedzinie narkotyków (https://www.humanrights-drugpolicy.org/site/assets/files/1/hrdp_guidelines_2019_v19.pdf).

- 10.4. Badania naukowe, innowacje i prognozy powinny być wynikiem skoordynowanych wysiłków różnych zainteresowanych stron na szczeblu unijnym i krajowym, co wiąże się z synergiami i komplementarnością w celu zapewnienia maksymalnej wartości inwestycji w badania naukowe. Państwa członkowskie powinny zwiększyć i skoordynować swoje wysiłki w zakresie gromadzenia, monitorowania, modelowania i analizy danych, badań naukowych, innowacji i prognoz dotyczących wszystkich istotnych aspektów zjawiska narkotyków, w tym poprzez dalsze wspieranie istniejącego gromadzenia danych i roli pośrednika, jaką odgrywa sieć krajowych punktów kontaktowych REITOX. W ramach ich odpowiednich mandatów EMCDDA, Europol i sieć krajowych punktów kontaktowych REITOX powinny dysponować środkami, w tym zasobami finansowymi, pozwalającymi im na odgrywanie centralnej wspierającej roli we wczesnym ostrzeganiu, ocenie zagrożeń i ryzyka, badaniach naukowych, innowacjach i prognozach, tak aby mogły one przedstawiać decydom w odpowiednim czasie solidne dowody oraz wspierać państwa członkowskie w opracowywaniu krajowych strategii politycznych i działań na podstawie informacji opartych na dowodach. Na podstawie zidentyfikowanych wczesnych sygnałów, modelowania i analizy obecnych danych i informacji właściwe agencje, zwłaszcza EMCDDA i Europol powinny w ramach swoich odpowiednich mandatów prowadzić na szczeblu europejskim naukowe oceny ryzyka oraz oceny zagrożeń strategicznych i operacyjnych w celu zasilenia i stymulowania badań naukowych, innowacji i prognoz dotyczących zarówno kontrolowanych nielegalnych narkotyków, jak i nowych substancji psychoaktywnych.
- 10.5. UE i jej państwa członkowskie powinny zapewniać odpowiednie finansowanie na rzecz badań naukowych, innowacji i prognoz związanych z problematyką narkotykową zgodnie z realizacją strategii. Powinno to obejmować korzystanie z Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Programu UE dla zdrowia, części programu „Horyzont Europa” dotyczącej badań nad bezpieczeństwem, funduszy polityki spójności, programu „Cyfrowa Europa” oraz programu „Prawa i Wartości”, zgodnie z wymogami strategii i planu działania dotyczącymi przynoszenia wyraźnej europejskiej wartości dodanej, zapewnienia spójności i synergii przy unikaniu powielania działań.

VI. KOORDYNACJA, ZARZĄDZANIE I WDRAŻANIE

Priorytet strategiczny nr 11: Zapewnienie optymalnej realizacji strategii i planu działania, domyślna koordynacja wszystkich zainteresowanych stron oraz przekazywanie odpowiednich zasobów na szczeblach unijnym i krajowym

1. W oparciu o strategię plan działania UE w zakresie środków odurzających na lata 2021–2025 (zwany dalej „planem działania”) będzie zawierał wykaz działań, w tym na podstawie niżej wymienionych kryteriów.

Działania:

- a) muszą być oparte na dowodach, rzetelne naukowo i muszą dążyć do realistycznych i wymiernych wyników, które można poddać ocenie;
  - b) będą ograniczone w czasie i będą określać strony odpowiedzialne za ich realizację;
  - c) muszą mieć dla UE wyraźne znaczenie i wartość dodaną.
2. Realizacja strategii i planu działania powinna ułatwić synergię i spójność polityk w dziedzinie narkotyków na szczeblu unijnym i krajowym. Komisja, biorąc pod uwagę informacje dostarczone przez państwa członkowskie i ESDZ oraz udostępnione przez EMCDDA, Europol i inne organy UE, a także przez społeczeństwo obywatelskie, powinna monitorować realizację strategii i planu działania. Ścisła współpraca i koordynacja mają zasadnicze znaczenie w tej dziedzinie ze względu na powiązane kompetencje na szczeblu unijnym i krajowym. W celu ułatwienia koordynacji i umożliwienia wszelkich niezbędnych działań następczych w zakresie polityki, w tym monitorowania, ściśle współpracować będą ze sobą Komisja, prezydencja i Horyzontalna Grupa Roboczą ds. Narkotyków jako organ przygotowawczy Rady zajmujący się polityką w dziedzinie narkotyków. Ponadto horyzontalna grupa robocza powinna prowadzić dyskusje lub wymiany najlepszych praktyk, które mogą stanowić wsparcie dla państw członkowskich w realizacji przez nie strategii i planu działania. Należy w tym względzie zapewnić ciągłość między kolejnymi prezydencjami.
3. Komisja jest proszona, aby, biorąc pod uwagę informacje dostarczone przez państwa członkowskie i ESDZ oraz udostępnione przez EMCDDA, Europol, inne odpowiednie instytucje i organy UE oraz przez społeczeństwo obywatelskie, rozpoczęła ogólną zewnętrzną ocenę realizacji strategii i planu działania. Wyniki tej oceny zostaną udostępnione Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, gdy tylko będą dostępne, ale najpóźniej do dnia 31 marca 2025 r., tak aby mogły zostać omówione na odpowiednich forach, a w szczególności na forum horyzontalnej grupy roboczej. Dyskusje te będą stanowić podstawę do określenia przyszłego rozwoju polityki UE w dziedzinie narkotyków i kolejnego cyklu strategii UE w dziedzinie narkotyków, który zostanie zatwierdzony przez Radę.

4. Na realizację celów strategii należy zarówno na szczeblu UE, jak i szczeblu krajowym przeznaczyć odpowiednie i ukierunkowane zasoby. Zasoby należy przeznaczać proporcjonalnie na strategiczne priorytety, obszary i interwencje, które z największym prawdopodobieństwem zrealizują cele strategii i planu działania na szczeblu unijnym, krajowym i lokalnym. Finansowanie wspierające priorytety określone w strategii powinno pochodzić z międzysektorowych źródeł finansowania UE, w tym w szczególności z Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Programu UE dla zdrowia, części programu „Horyzont Europa” dotyczącej badań nad bezpieczeństwem, funduszy polityki spójności, programu „Cyfrowa Europa” oraz programu „Prawa i Wartości”.
  5. W następstwie oceny EMCDDA Komisja jest proszona, by jak najszybciej przedstawiła wniosek w sprawie przeglądu mandatu EMCDDA w celu zapewnienia, aby agencja ta odgrywała większą rolę w stawianiu czoła obecnym i przyszłym wyzwaniom związanym ze zjawiskiem narkotyków. Ponadto EMCDDA i Europol będą musiały dysponować odpowiednimi zasobami umożliwiającymi im odgrywanie ich ról zgodnie z ich odpowiednimi mandatami i ze strategią, w tym w celu wspierania związanych z narkotykami działań państw członkowskich.
  6. Koordynacja odgrywa kluczową rolę dla skuteczności polityki UE w dziedzinie narkotyków i jej wdrażania zwłaszcza w związku z przekrojowym charakterem tej dziedziny. Do realizacji celów strategii potrzebna jest koordynacja z agencjami, organami lub organizacjami, które mają znaczenie w dziedzinie narkotyków, w ramach ich odpowiednich mandatów: zarówno w ramach UE, w szczególności z EMCDDA i Europolem, jak i poza UE, np. z UNODC, WCO, WHO i Grupą Pompidou. Instytucje UE i Wysoki Przedstawiciel powinny w ramach swojego zakresu uprawnień dążyć do zapewnienia, aby działania UE w dziedzinie nielegalnych narkotyków były skoordynowane i wzajemnie się uzupełniały. W stosownych przypadkach UE powinna także promować koordynację między podmiotami zewnętrznymi, również w kontekście ONZ.
  7. W Radzie UE Horyzontalna Grupa Robocza ds. Narkotyków, będąca głównym organem koordynującym w zakresie polityki w dziedzinie narkotyków, powinna być informowana o ewentualnych pracach związanych z problematyką narkotykową, prowadzonych przez inne organy przygotowawcze Rady, takie jak Stały Komitet Współpracy Operacyjnej w zakresie Bezpieczeństwa Wewnętrznego (COSI) i Grupa Robocza ds. Zdrowia Publicznego, a także inne odpowiednie organy przygotowawcze Rady, w tym w obszarze cel, kwestii sądowniczych i karnych, egzekwowania prawa, spraw społecznych, rolnictwa i stosunków zewnętrznych.
  8. Należy dążyć do koordynacji i synergii między polityką w dziedzinie narkotyków a innymi politykami, w tym w dziedzinie bezpieczeństwa i zdrowia. Koordynacja powinna obejmować odpowiednie zainteresowane strony w różnych obszarach, w tym organy ścigania, służby celne, w tym laboratoria celne, kontrole graniczne, sądownictwo, więzienia i zakłady penitencjarne, organy lotnictwa cywilnego i morskiego, agencje ds. leków, służby pocztowe, zainteresowane strony zaangażowane w badania naukowe, innowacje i monitorowanie, w tym sieć krajowych punktów kontaktowych REITOX, służby socjalne i zajmujące się leczeniem uzależnień od narkotyków, w tym pracowników służby zdrowia, oraz sektory edukacji i profilaktyki.
  9. W wymiarze zewnętrznym UE i jej państwa członkowskie powinny promować jednym głosem podejście i cele strategii. Delegatury UE powinny odgrywać użyteczną rolę w tej promocji i w ułatwianiu spójnej narracji UE w kontekście polityki w dziedzinie narkotyków.
  10. W opracowywaniu i wdrażaniu polityk w dziedzinie narkotyków należy zapewniać znaczący udział i zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego, w tym Forum Społeczeństwa Obywatelskiego ds. Narkotyków, na szczeblu krajowym, unijnym i międzynarodowym.
-